

## Uddeleringsinstruks:

### Enoral Røntgenoptagelse

|                                                                                    |                                                                                  |                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Personale gruppe:/gældende for:</b><br>Klinikassistenter<br>Klinikassistentelev | <b>Udarbejdet af:</b><br><b>Casper Bisgaard, tandlæge</b>                        | <b>Ansvarlig:</b><br>Det principielle ansvar:<br>Overtandlæge Anne Kaae-Nielsen                                       |
| <b>Dato for ikraftsættelse:</b><br>August 2017                                     | <b>Sidst ajourført:</b><br><b>01-11-2023</b><br><b>Casper Bisgaard, tandlæge</b> | Ajourføring af denne instruktion sker ved fremkomst af nye faglige/videnskabelige anbefalinger og senest: <b>2026</b> |

Uddannelse/forudsætninger:

Klinikassistentuddannelsen

Formål:

Sikre at:

- Der indhentes samtykke fra pt./forældre til røntgen.
- Røntgenoptagelsen udføres i henhold til den indikation, der på forhånd er givet af tandlæge/tandplejer tidligere i journalen.
- Kontrol af om røntgenoptagelsen er sufficient.
- Journalisering af den udførte røntgenoptagelse.
- Klinikassistenten kontakter tandlægen/tandplejeren, der har fundet indikationen for røntgenoptagelsen mhp. at beskrive de optagne billeder.
- Klinikassistenten kontakter tandlæge/tandplejeren ved tvivl om indikation for røntgenoptagelsen.

Opgaveafgrænsning:

Inden røntgenoptagelsen kan udføres af klinikassistenten, skal der foreligge en indikation for røntgenoptagelsen. Denne skal være journaliseret i kontinuationen af tandlæge/tandplejer, hvortil der er givet informeret samtykke af patient/forældre eller hvor der i journalen er afgivet et generelt samtykke til røntgenoptagelse.

Røntgenoptagelsen beskrives efterfølgende af den tandlæge/tandplejer, der har fundet indikation for undersøgelsen.

Ved akutte situationer, f.eks. traume, hvor der ikke er en tandlæge eller tandplejer til stede i klinikken, kan klinikassistenten tage et røntgenbillede ved samtykke fra forældre/patient. Derefter tages kontakt til tandlæge/tandplejer for vurdering og beskrivelse af røntgenbilledet, samt stillingtagen til det videre behandlingsforløb.

#### Instruktion:

1. Klinikassistenten orienterer sig i patientjournalen, og finder her
  - a. Indikationen for røntgenoptagelsen
  - b. Hvilket område der skal tages røntgenbillede af
  - c. Hvilken tandlæge/tandplejer, der har fundet indikation for røntgenoptagelse.
  - d. Tidligere journaliseret samtykke fra pt./forældre til røntgenoptagelsen
2. Klinikassistenten henter patienten.
3. **Særligt i forhold til røntgenoptagelse til kontrol af eruption af blivende tænder:** hvis den tand, der ønskes kontrolleret, er frembrudt og nu er synlig i patientens mund, bortfalder indikationen for røntgenoptagelse.
4. Ved røntgenoptagelser, hvor indikationen er stillet måneder/år tidligere, sikres det, at der ikke i mellemtiden er taget røntgenoptagelser, som kan bruges diagnostisk i det aktuelle tilfælde. Ved sådanne fund konsulteres tandlæge/tandplejer mhp. vurdering af, om der fortsat er indikation for røntgenoptagelsen.
5. For vejledning i den praktiske del af røntgenoptagelsen henvises til Tandplejens procedurebeskrivelse om røntgenoptagelse, der kan findes på Tandplejebroen under procedurer.
6. Krav til sufficente røntgenbilleder ved forskellige typer af røntgenoptagelser:

#### Bite-Wings:

- Tages med ortoradial projektion mod tandrækken for at undgå proximale overlap af nabotænder.
- Det marginale knogleniveau skal fremgå af optagelsen både i over- og underkæben.

#### Periapikal røntgenoptagelse:

- Optagelsen skal gengive den/de ønskede tand/tænder i fuld længde og med mindst 2 mm af den periapikale knogle omkring tandens rod/alle tændernes rødder.

#### Lejringsbestemmelse:

- Der udføres minimum to optagelser med forskellig stråleretning mod røntgenfilmen i horisontal eller vertikal retning.
  - Optagelsen udføres ved, at der først tages et ortoradialt røntgenbillede af det ønskede objekt. Herefter placeres røntgenfilmen på samme måde som ved første røntgenbillede, men stråleretningen ændres med 10-15 grader i horisontal eller vertikal retning.
  - I røntgensoftwaren anføres hvilken stråleretning de forskellige billeder er taget med.
7. Slutkontrol: røntgenbilledet vurderes i forhold til skarphed, sværtning, kontrast, filmfejl, samt om billedet gengiver de på indikationen ønskede områder.

8. Hvis ikke røntgenoptagelsen er tilfredsstillende i henhold til punkt 5 eller 6, kan der enten korrigeres for den opståede fejl og eksponeres på ny - eller der kan tages kontakt til en tandlæge/tandplejer for at bistå med vejledning om, hvordan problemet løses.
9. Klinikassistenten skal efterfølgende journalisere røntgenoptagelsen i kontinuationen - og heri skal følgende fremgå:
  - a) at der er indhentet samtykke til udførelsen røntgenoptagelsen, hvis ikke det tidligere er anført i kontinuationen, der hvor der også er fundet indikation for enoral røntgen.
  - b) antallet af røntgenbilleder der er taget for at opnå sufficient røntgenoptagelse.
  - c) hvis det ikke har været muligt at opnå sufficient optagelse, skal årsagen dertil fremgå.
  - d) Hvem der beskriver det enorale røntgenbillede
10. Insufficiente røntgenbilleder må kun slettes af tandlæger/tandplejere - og kun i de tilfælde, hvor kvaliteten af billedet er så dårlig, at det ikke er muligt at diagnosticere ud fra billedet.
11. Klinikassistenten meddeler snarest efter optagelsen den tandlæge/tandplejer, der har fundet indikation, at røntgenundersøgelsen er udført. Herefter beskrives billederne af den pågældende tandlæge/tandplejer.

#### Patientsikkerhed:

Hvis der opstår længere perioder, hvor en klinikassistent ikke udfører røntgenoptagelser, skal klinikassistenten opfriske sin viden ved at assistere tandlæge/tandplejer ved 4 røntgenoptagelser.

Det er klinikassistentens ansvar at sige fra, hvis han/hun ikke føler sig i stand til at udføre røntgenoptagelse. Det er vigtigt, at røntgenoptagelse udføres med omhu mhp. sufficient røntgenoptagelse med så få billeder som muligt, hvorved patienten udsættes for minimal røntgendosis